

Textílmennt 6. bekkur 2021-22

Kennarar: Ásta Vilhjálmsdóttir

| 6

Lýsing

Í allri vinnu í textílmennt er lögð áhersla á eigin sköpun, persónulegt handbragð og sjálfstæð vinnubrögð. Áhersla á að nemendur hugsi verkefnið frá upphafi til enda; hönnun og úrlausn. Nemendur kynnast kynnast efni og verkfærum og fræðast um textíl í daglegu lífi, fyrr og nú. Verkefnið byggjast á sjálfstæðri vinnu nemenda á grundvelli fyrra náms.

Kynning á námsgreininni og kennsluaðferðir

Í list- og verkgreinum þroska nemendur með sér sjálfstætt gildismat þar sem áhersla er lögð á að kynnast og njóta list og verkmenningar. Í skapandi starfi og lausnaleyti getur nemandinn haft áhrif á umhverfi sitt og tekið þátt í að móta menninguna. Að nýta efnisheiminn áþreifanlega og milliliðalaust til þess að búa til hlut er uppspretta gleði og lífsfyllingar fyrir einstaklinginn.

Textílnám byggist á þekkingu á eðli efna og vinnuferla og ríkri hefð nýtingar og endurnýtingar. Vart er hægt að hugsa sér daglegt líf án textíl- og vefnaðarvara. Heimili okkar og umhverfi er fullt af allskonar hlutum gerðum úr textíl, s.s. fatnaðurinn sem við klæðumst, handklæði, rúmföt, púðar, teppi, dúkar, gluggatjöld, listmunir og ótalmargt fleira. Í nútímasamfélagi verður æ brýnna að koma í veg fyrir mengun og sóun efna með endurnýtingu og endurvinnslu efnislegra gæða. Slíkum markmiðum verður ekki náð nema almenningur hafi þekkingu á efnum og eiginleikum þeirra og búi yfir færni sem þarf til að hagnýta sér þessa eiginleika.

Nú, á tímum neysluhyggju þegar flest allt er keypt tilbúið, miklu er hent og minna handverk gert á heimilum, er hlutverk textílmennatar mikilvægt. Að læra vinnubrögð sem nýtast til að minnka neysluna og gera hlutina frekar sjálf; bæta, laga, nýta, breyta og endurskapa. Að þjálfa huga og hönd, að finna ánægjuna með eigin sköpun og valdeflinguna sem fylgir því að búa eitthvað sjálfur til sem skiptir máli. Að öðlast skilning á því að það þarf ekki alltaf að vera að flýta sér og að góðir hlutir taka tíma. Að upplifa flæðið og rónna sem felst í því að vinna með höndunum, nokkuð sem getur verið erfitt að upplifa í miklu áreiti neyslusamfélagsins.

Textílmennt er ríkur þáttur í íslenskri menningu. Íslenskur útsaumur, tóvinna, þrjón og vefnaður er meðal gersema íslenskrar listasögu, arfleifð sem þjóðin þarf að þekkja og meta sem veganesti til framtíðar.

Textílmennt er einnig ríkur þáttur í félagslegum veruleika þjóðarinnar. Með hannyrðum skapar fólk sér persónulegan stíl, setur svip á heimili sitt og nánasta umhverfi, gleður sig og sína nánustu með því að skapa hluti sem hafa persónulegt gildi. Með hannyrðum hefur þjóðin átt og mun eiga möguleika á að búa í haginn með því að búa til og gera við hluti til daglegra nota. Á tímum breytinga á þjóðlífi og efnahagsástandi er verkkunnátta á sviði hannyrða samfélagsleg auðlind og trygging ákveðinna lífsgæða fyrir einstaklinginn.

Kennsluaðferðir:

- skapandi vinnubrögð
- verkleg kennsla
- sýnikennsla
- umræður- samræður

Kennarinn leggur inn verkefni, sýnir aðferðir og vinnubrögð og aðstoðar nemendur þegar þess er þörf. Rík áhersla er á að nemendur þjálfist í því að verða sjálfbjarga; vinni sjálfstætt, geri tilraunir og prófi sig áfram bæði í sköpun og aðferðum.

Námsáætlun

Í allri vinnu í textílmennt er lögð áhersla á eigin sköpun og persónulegt handbragð. Nemendur þjálfast í helstu aðferðum greinarinnar, s.s. í handsaumi, að prjóna, að sníða, í vélsaumi o.fl. Áhersla lögð á nýtni og endurnýtingu. Nemendur kynnst verkfærum og fræðast um textíl í daglegu lífi, fyrr og nú.

Í upphafi hvernar lotu og samhliða vinnunni fá nemendur fræðslu um áhrif textíliðnaðarins og mikillar textílneslu á loftslagsbreytingar og taka þátt í samræðum um þau mál. Rætt er um þessi mál í samræmi við aldur og þroska hvers nemendahóps.

Tímabil	Viðfangsefni	Hæfniviðmið
1 kennslustund	Upprifun og umræða um mikilvæga hluti; kynnst, til hvers er ætlast, hvernig vinnunni er hagað, rifja upp það sem við höfum nú þegar lært. Rætt er um textíl í okkar daglega lífi. Hvaðan kemur þetta allt? Úr hverju eru t.d. fötin okkar? Þurfum við svona mikið? Hvað getum við gert? Horft á stutta fræðslumynd.	Nemandi getur: <ul style="list-style-type: none"> útskýrt á einfaldan hátt áhrif vinnu sinnar á umhverfið, tekið þátt í umræðum og tjáð sig um mikilvæg mál
Prjón	Nemendur prjóna húfu eftir eigin hönnun og mynstri. Þeir þjálfast m.a. í mynsturprjóni og úrtöku Unnið með íslenska ull (lopa). Fjallað um eiginleika ullarinnar og mikilvægi þess að nýta það sem er framleitt í nærumhverfinu.	<ul style="list-style-type: none"> fjallað um íslenskt hráefni í samhengi við sögu og sjálfbærni, beitt grunnaðferðum og áhöldum greinarinnar unnið með einfalda prjónauppskrift,
Útsaumur-þrykk-vélsaumur	Ípróttapoki: nemendur hanna útlit síns poka og velja aðferð til að skreyta hann; textílmálun og þrykk með plöntum, ávöxtum eða öðru sem nemendur velja, myndsaumur með filofixaðferð eða með frjálsum útsaum.Nemendur þjálfast í skapandi vinnubrögðum, textílmálun, hand- og vélsaumi. (útinám, textílmálun, útsaumur og vélsaumur)	<ul style="list-style-type: none"> þróað eigin hugmyndir í textílverk og unnið eftir ferli, beitt grunnaðferðum og áhöldum greinarinnar, unnið með einföld snið, notað fjölbreyttar aðferðir við skreytingar textíla,
Endurnýting - Vélsaumur	Nemendur safna plastumbúðum (kaffipokum og álíka plasti) heima til þess að vinna með. Þeir sauma úr þeim veski með rennilás (pennaveski, snyrtibuddu eða nestispoka), samlokupoka með frönskum rennilás eða hvað eina sem þeim dettur í hug. Nemendur þjálfast í endurskapa nýtt úr því sem hent er, í rennilásasaumi og lausnarhugsun.	<ul style="list-style-type: none"> gert grein fyrir endurnýtingu og efnisveitum. hagnýtt leikni og þekkingu sem hann hefur öðlast til að takast á við fjölbreytt viðfangsefni, hagnýtt þá leikni sem hann unnið á skapandiháttúrverðlausu efni
Viðgerðir og endurbætur	nemendur eru hvattir til að koma með fatnað að heiman sem þarfnast viðgerða eða endurgerðar.	<ul style="list-style-type: none"> haft sjálfbærni að leiðarljósi í vinnu sinni, skilið mikilvægi þess að nýta alla hluti vel,

Helstu markmið í kennslu **6. bekkjar**:

Að nemandi :

- átti sig á vinnuferli, frá hugmynd að fullunnu verki
- læri að nota hringprjón til að prjóna húfu með sléttu prjóni eftir uppskrift
- læri að skipta um lit í prjóni og prjóna mynstur

- Þjálfist í úrtökum
- Þjálfist í að vinna með einföld snið
- Þjálfist í að vinna með mynstur og textílliiti
- læri að spóla og þjálfist í að þræða og stilla saumavél
- Þjálfist í að nota útsaum til skreytinga
- þekki mismundandi efni og eiginleika þeirra
- læri að nýta efni vel og endurvinna efni

Kennt er í lotum, 6 k.st. á viku í u.þ.b. 8 vikur.

Grunnþættir menntunar

Í textílmennt er unnið er með alla grunnþætti menntunar:

- Heilbrigði og velferð: Reynt að skapa ró og stuðla að jákvæðum og uppbyggjandi samskiptum við vinnuna. Við vinnu nemenda skapast oft gott flæði og kærkomin ró fyrir hugann.
- Nemendur eru hvattir til að vinna út frá eigin styrkleika og áhugasviði og einnig til að finna sjálfir lausnir. Þannig byggja þeir upp þrautseigju og seiglu og læra að vera sjálfbjarga.

Læsi:

1. Nemendur læra og þjálfast í að nota orð og orðaforða sem tilheyrir faginu og er þeim yfirleitt framandi.
1. Þjálfast í að lesa uppskriftir og leiðbeiningar af ýmsu tagi.
1. Læsi á náttúru og umhverfi.

Jafnrétti:

- Við fögnum margbreytileikanum og allir hafa sama rétt í skólanum.
- Nemendur hvattir til að hlusta og taka fordómalaust tillit til skoðana annarra.

Lýðræði og mannréttindi:

- Í öllum verkefnum er boðið upp á val á útfærslu eftir áhuga nemenda og bera því nemendur ábyrgð með kennara.
- Fjallað og rætt um lýðræði og mannréttindi í tengslum við textíliðnað, aðbúnað fólksins sem vinnur við hann, loftslagsbreytingar og áhrif þeirra á mannréttindi. Rætt er um þessi mál í samræmi við aldur og þroska hvers nemendahóps.

Sjálfbærni:

- Nýtni er höfð að leiðarljósi í allri vinnu í textílmennt og gamlar flíkur og textíll notað í eitthvað nýtt.
- Nemendur læra um mikilvægi þess að nýta allan efnivið á ábyrgan hátt.

Sköpun:

- Nemendur skapa og útfæra eigin verkefni í teikningu og vinnu.
- Þeir nota eigið ímyndunarafli, hugmyndir og útsjónasemi við hönnun og útfærslu. T.d. við að skapa eitthvað úr verðlausum efnivið.
- Nemendur fá tækifæri til að sýna og nýta hæfileika sína á fjölbreyttan hátt.

Námsmat

Samskipti nemenda og kennara eiga að einkennast af virðingu og tillitssemi. Nemendur bera ábyrgð á framkomu sínni og hegðun í skólanum. Af hálfu nemenda felst það meðal annars í því að mæta stundvíslega í tíma, hafa slökkt á farsínum og virða tíma kennara.

Nauðsynlegt er að nemendur fylgist vel með innlögnum og sýnikennslu. Eftir það reyna þeir að vinna sjálfstætt, hjálpast að eða bíða þolinmóðir eftir aðstoð kennara.

Nemendur vinna einstaklingsbundið og skila verkefnum þegar þeim er lokið.

Hlutverk nemenda er að vinna eftir fyrirmælum, reyna að vinna sjálfstætt og hjálpast að. Við lærum líka af því að leiðbeina og hjálpa hvort öðru. Nemendur bera ábyrgð á eigin verkefnum og vinnubrögðum.

Hlutverk kennara er að leiða nemandann þannig að hann verði sjálfstæður í verki, öðlast færni í að leysa vandamál, þjálfari eigið fagurskyn og skynhreyfifærni. Hann skal vera vel undirbúinn og reyna að miðla þekkingu og kunnáttu til nemenda eftir bestu getu, leita nýrra leiða, afla sér nýrra þekkingar og reyna að læra og gera betur. Hann skal leggja áherslu á góða umgengni, jákvæð samskipti, sáttfýsi, umburðarlyndi og kurteisi.

Hlutverk og vinnulag nemandans

Nám í textílmennt miðast að því að nemendur öðlist færni til að bjarga sér betur í dagsdaglegu lífi. Einnig að þeir öðlist getu til að hafa ánægju og not af eigin handverki og sköpun. Lykilhæfni er því mikilvæg og kennsla miðast að þjálfun í þeim þáttum. Hæfni til að hafa skoðanir og ábyrgð á eigin sköpun og vinnu. Halda sig við eigin ákvarðanir og reyna að leysa sem mest sjálfur og nýta til þess eigin þekkingu og leikni í bland við leiðsögn kennara. Vinna sjálfstætt og í samvinnu, hjálpast að og sýna frumkvæði. Kennslan miðast að því að efla þessa þætti þannig að nemendur öðlist trú á eigin getu.

Að öðru leyti byggist námsmatið á:

- Hæfniviðmiðum
- Símati. Þannig hafa nemendur tækifæri til að bæta sig alla lotuna
- Vinnusemi, frágangur og framkoma hefur áhrif
- Námsmatið birtist á Mentorí lotulok

Sel - Textílmennt 6. bekkur

- **Hæfni á námssviði**

Sel - Textílmennt 6. bekkur - Handverk, aðferðir og tækni

- Beitt grunnaðferðum og áhöldum greinarinnar.

Sel - Textílmennt 6. bekkur - Sköpun, hönnun og útfærsla

- Nýtt helstu miðla til að afla upplýsinga um textíla og textílvinnu.
- Notað fjölbreyttar aðferðir við skreytingar textíla.

Sel - Textílmennt 6. bekkur - Menning og umhverfi

- Fjallað um íslenskt hráefni í samhengi við sögu og sjálfbærni.

Sel - Textílmennt 6. bekkur - Menningarlæsi

- Hagnýtt þá leikni sem hann hefur öðlast í einföldum verkefnum
- Haft sjálfbærni að leiðarljósi í vinnu sinni.

Sel - Textílmennt 6. bekkur - Skapandi og gagnrýnin

hugsun

- Lært af mistökum og nýtt sér óvæntar niðurstöður við lausn verkefna á skapandi hátt

Sel - Textílmennt 6. bekkur - Sjálfstæði og samvinna

- Tekið leiðsögn og uppbyggilegri gagnrýni á jákvæðan hátt.